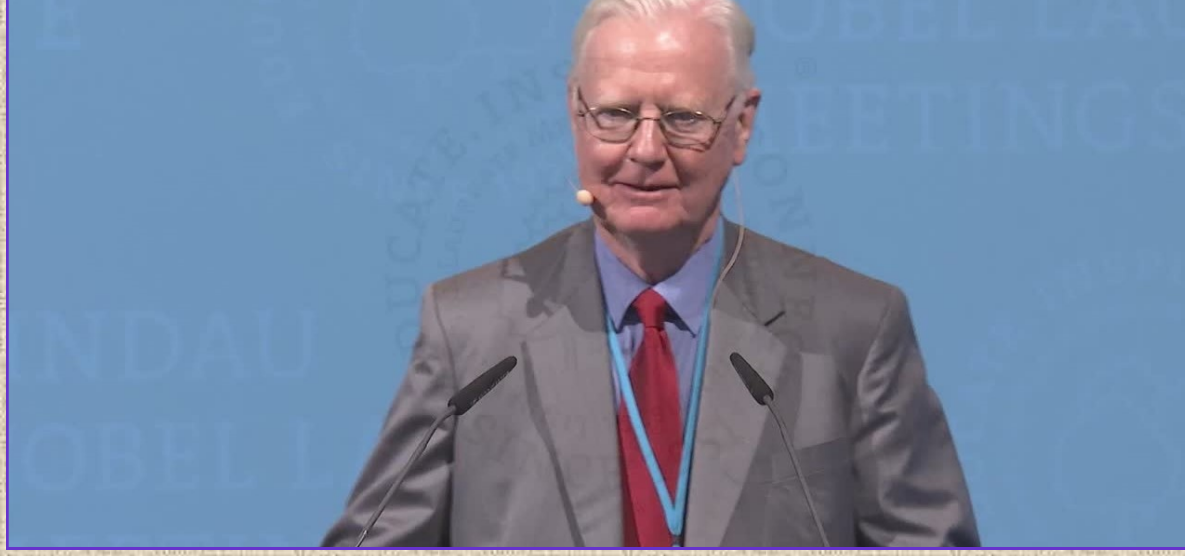

NOBEL EKONOMİ ÖDÜLLERİ

İktisat bilimi alanında dünyanın en prestijli ödülü kabul edilen Nobel İktisat ödülü, İsveç Kraliyet Bilimler Akademisi tarafından, 1996 yılında **James R. MIRRLEES'e** (Cambridge Üniversitesi, Büyük Britanya) verilmiştir. *Mirrlees bu ödüle "Asimetrik "Bilgi Durumunda Teşvikler Konusundaki İktisat Teorisine Temel Katkılarından dolayı" layık görülmüştür.*

JAMES R. MIRRLEES - 1996 NOBEL EKONOMİ ÖDÜLÜ

Yaşam Öyküsü: 5 Temmuz 1936 yılında İskoçya'nın Minnigaff kasabasında doğdu. 3 yıl sonra ailesinin, yine aynı bölgede olan 2 bin nüfuslu Newton Stewart kasabasına taşınması ile hatırladığı çocukluk yılları başlamış oldu. 1950 yılına kadar bu kasabada yaşayan Mirrless sonrasında ise 18 mil güneyde bulunan Port William kasabasına taşındı. İlkokulu Newton Stewart'ta okuyan Mirrlees, kendi deyimi ile aritmetiğe olan ilgisi ile dikkatleri çekmeye başladı. Aritmetiğe ilgisi ve okumayı sevmesi beraberinde gözlük takmayı zorunlu kıldı, ayrıca çocukken geçirdiği hastalıklar, okumaya bolca zaman ayırmasını sağladı.

Eğitim-Kariyer: 1957 yılında Cambridge burs sınavını kazanan Mirrlees, 21 yaşında İskoçya'dan ayrıldı. Cambridge'de matematik alanında ikinci lisans eğitimine başladı. Matematik eğitimi 3 dönemden oluşmaktaydı. Mirrlees, ilk yıl direk ikinci dönemden başladı ve ikinci yılda üçüncü dönemi bitirmeyi başardı. Matematik hocası Peter Swinnerton-Dyer kendisini İtalyan iktisatçı Piero Sraffa'ya yönlendirdi. Fen Bilimleri ve Endüstriyel Araştırmalar Bölümünün ekonomi dalında doktora yapması için üç yıllık bir bursu teklifini kabul etti. 1963 yılına gelindiğinde yeni doktora tez konusu olan "Belirsizlik Altında Optimum Birikim" isimli tezini bitirdi. Oxford Nufield College'den bir burs teklifi aldı ve Oxford'da iktisat derslerine girmeye başladı. 1963 yılında yeni bir çalışma daha ortaya koydu. "Belirsizlik Altında Optimum Sermaye Birikimi" çalışmasını Ken Arrow'a takdim etti. 1968 yılına gelindiğinde Oxford'da ekonomi profesörü olan Mirrlees, matematiksel iktisat alanında ders vermeye ve çalışmalarını yürütmeye devam etti. 1995 yılında Cambridge'den gelen teklifi kabul etti ve Oxford'dan Cambridge'e politik iktisat kürsüsüne profesör olarak geri döndü. 1986 yılında Kaliforniya Üniversitesi'nde, 1989 yılında da Yale Üniversitesi'nde misafir profesör olarak çalıştı. Mirrlees'e birçok üniversiteden şeref derecesi verilmiştir ve bunlar arasında Warwick, Portsmouth, Brunel, Edinburg, Oxford, Peking ve Macau Üniversiteleri bulunmaktadır.

Hobileri: Futbolu çok sevmesine rağmen, gözlüklü olarak futbol oynamak onun için oldukça zordu. Piyano çalmak, polisiye romanlar ve matematik eserleri okumak, yolculuk yapmak, konserlere gitmek ve dinlenmek boş zamanlarını geçirdiği aktivitelerdi. İskoçya Ulusal Galerisi'nde başlangıç seviyesinde olsa da resimler yaptığı vurgulanmaktadır. Ayrıca üniversite kulüplerine sık sık gidip, politikadan çok felsefe tartışmalarına katılmıştır.

İktisat Bilimine Katkıları: "Optimum Gelir Vergisi Teorisi Üzerine Açılım" makalesi bir vergi formülü ortaya koymaktadır. Buna göre; ödeme gücünün bir göstergesi gelirdir, ancak gelir bir sonuçtur. Vergi mükellefinin emek arzı, tasarruf yapma, risk alma gibi konulardaki kararları sonuçta geliri belirler. Götürü transfer sisteminin çalışması için mükellefin yaratılıştan sahip olduğu verimlilik gibi vergi yönetiminin elde etmesi mümkün olmayan karakteristiklere dair bilgiler gerekir. Bu durumda "ikinci en iyi" ile yetinen vergi otoriteleri, etkinlik ile eşitlik arasında değişim oranını makul düzeyde tutacak bir vergi sistemi peşinde koşarlar. Rekabetçi işgücü piyasalarında çalışanın verimliliğine bağlı olarak tespit edilen ücret vergi otoriteleri tarafından bilinmemekte, bu otoriteler sadece bireyin gelirini bilmektedirler. Bu durumda çalışan ile vergi otoriteleri arasında "bilgi asimetrisi" ortaya çıkmaktadır. Ayrıca ahlaki riziko altında güdü dizaynı teorisine ilişkin çalışmalar yapmıştır. Eksik bilginin organizasyonel ilişkilere yansıması üzerine "organizasyon üyelerinin her birinin yaptığı iş, her bir üyenin işi yapmadaki kapasitesi ve işi yürütme yöntemleri hakkında belirsizlikler olabilir. Bu tür belirsizlikler devletin yönettiği bireylerin özelliklerine ilişkin yetersiz bilgiye sahip olduğu üzerinde duran kamu maliyesi teorisinde ele alınan belirsizliklerle benzeşmektedir" demektedir.